

CZU 796.8:378.147+378.1:343.34

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1531-7524>

e-mail: ghenadie.scobioala@gmail.com

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7186-9462>

e-mail: poleangela1975@mail.ru

³ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0865-6691>

e-mail: profctorceaanatol@gmail.com

IMPORTANȚA MIJLOACELOR SPECIFICE SPORTURILOR DE LUPTĂ ÎN INSTRUIREA PROFESIONAL-APLICATIVĂ A VIITORILOR SPECIALIȘTI A SECURITĂȚII CIVILE ȘI PUBLICE

¹Scobioală Ghenadie, ²Polevaia-Secăreanu Angela, ³Cotorcea Anatol

^{1,2,3}Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Moldova

Keywords: *combat sports, motor skills, hand-to-hand combat, professional-applicative training.*

Summary. *The present research addressed the issue of the importance of the specific means of combat sports applied in the professional-applicative training of future agents of civil and public security, a process aimed at increasing the efficiency of the professional training of USEFS students. For a truthful argument, the results of the students of the second year of study were analyzed when testing the applicative route, data obtained at the end of the third and fourth semesters within the discipline Hand-to-hand combat. In the evaluation process, the tested students (Civil and Public Security Specialty) apply a set of procedures and technical elements from combat sports, combined into a whole with those of hand-to-hand combat which requires intense work to cope with the extremely difficult effort, the achievement of which requires the maximum concentration of all physical, moral, volitional and intellectual capacities.*

Importanța și actualitatea temei. Evoluția societății noastre în ultimii ani evidențiază faptul că, în pofida perfecționării continue a sistemului legislativ, a intensificării intervenției statului, a justiției și a administrației în acțiunea de menținere a ordinii și siguranței publice, se constată o menținere a ratei înalte a criminalității în toate sferile, iar la nivel mondial se atestă o creșterea alarmantă a manifestărilor de violență. Cele mai edificatoare exemple de violență publică sunt evenimentele din Ucraina, din Franța, la revista "Charlie Hebdo", de pe aeroportul

din Londra, atentatele de la New York sau Madrid. Ele ne dovedesc necesitatea creșterii capacității de prevenire și de ajucaare a unor astfel de evenimente prin creșterea capacității profesionale a personalului de securitate [15, 17].

Acest lucru solicită persoanelor ce asigură securitatea publică și privată, angrenați în acest domeniu un ansamblu complex de capacități motrice și psihice deosebite, cunoștințe trainice de specialitate, spectru necesar de a fi dobândit începând cu primii pași ai procesului instructiv-educativ universitar. Din acest punct de vedere, plecând de la necesitatea de a avea cadre cât mai bine pregătite profesional, mijloacele specifice de instruire profesional-aplicativă trebuie să corespundă întru totul cerințelor muncii operative, specifice domeniului și să fie în măsură să acopere aria de pericole cu care se confruntă agenții de securitate în exercitarea atribuțiilor de serviciu [10, 11].

Realizarea acestui deziderat se înfăptuește în cadrul instruirii profesional-aplicative universitare nemijlocit prin intermediul disciplinei Lupta corp la corp, arie curriculară obligatorie, în care pe lângă tehnicile speciale de autoapărare se pot folosi și mijloace ce aparțin unor discipline sportive alternative [12]. În acest sens, anume sporturile de luptă sunt disciplinele sportive, deținătoare de o mare varietate de mijloace specifice ajutătoare, cu un bogat ansamblu de instrumente psihomotrice conexe, ce oferă o contribuție substanțială la formarea deprinderilor și abilităților de autoapărare [8].

Prin urmare, mijloacele din sporturi de luptă sunt încadrate în procesul instructiv-educativ în scopul selectării din cadrul acestora a elementelor cu structura asemanatoare cu cele din lupta corp la corp ce ușor se pot adapta și doza în funcție de finalitatea și scopul urmarit, iar componentele pot fi direcționate și asamblate sub toate aspectele: a intensității efortului, a înlănțuirii mișcărilor specifice, a diversificării elementelor tehnice, a atenției și concentrării psihice a acestora. Totodată, folosirea mijloacelor specifice sporturilor de lupte permite eficientizarea dozării efortului prin mărirea sau micșorarea intensității, a volumului, sau a pauzelor de refacere, acesta realizându-se prin exersarea în perechi a tehnicilor de către studenți în cadrul lecțiilor practice. În rezultat, se evidențiază valorificarea pregătirii fizice generale a studenților, ceea ce asigură transferul pozitiv al instruirii spre zona specifică, cea a acțiunilor tehnico-tactice de luptă corp la corp [5, 7].

În acest context, aplicarea cu iscusință a mijloacelor menționate facilitează într-un mod special fenomenul transferului pozitiv al deprinderilor de reacție promptă față de acțiunile adversarului și contribuie substanțial în vederea însușirii cu mai mare succes al tehnicilor de luptă corp la corp. Acest aspect se exprimă prin influența pozitivă exercitată de o deprindere anterior formată asupra procesului de formare a unei deprinderi noi [2, 3].

Scopul lucrării constă în argumentarea importanței mijloacelor specifice sporturilor de luptă aplicate în instruirea profesional-aplicativă a viitorilor agenți securității civile și publice de la Facultatea Protecție, Pază și Securitate din USEFS, proces orientat spre sporirea eficientizării formării profesionale.

Metodele și organizarea cercetării. Pentru evaluarea stării actuale a temei propuse spre cercetare în prezenta lucrare, a fost desfășurată analiza teoretică și generalizarea datelor bibliografice și documentare de specialitate în domeniului legalității și proporționalității folosirii forței și procedeele de corp la corp, precum și a gradualității folosirii forței fizice și a mijloacelor din sporturi de luptă, a mijloacelor speciale și a armei de foc de către agentul de securitate; analiza experienței de muncă studiind și generalizând experiența practică a activității specialiștilor referitor la pregătirea profesional-aplicativă.

Domeniul activității disciplinei prevede instruirea și educarea viitorilor specialiști a securității civile și publice pentru depășirea cu succes a situațiilor extreme ce conțin agresiuni fizice atât în domeniul autoapărării, cât și în domeniul protecției persoanelor [12]. În special disciplina sintetizează dezvoltarea calităților psihomotrice de bază și combinate, învățarea și perfecționarea metodelor tactice, a elementelor și procedeele tehnice de luptă corp la corp specifice profesiei, precum și instruirea deprinderilor moral-psihologice a agenților de securitate, spre a fi aplicate în condiții dificile și periculoase [8].

Dobândirea capacităților de acțiune promptă în situații dificile, autoapărarea dar și protecția persoanelor se realizează prin instruire și antrenament, prin practicarea procedeele speciale de lupte corp la corp [14, 16, 18, 19]. Totodată vizează obținerea următoarelor aptitudini: echilibru fizic și psihic, curaj, rezistență, competență, îndrăzneală și inițiativă, dat fiind faptul, că luptele aplicative și modul de operare în cazuri extreme necesită din partea colaboratorilor PPS o pregătire fizică și psihică dincolo de limitele admise de temperamentul unui om neinițiat [2, 6]. Prin urmare, este cert că un agent de securitate obișnuit cu practicarea procedeele de lupte are puterea să-și dozeze la un nivel superior efortul și să-și adapteze manifestările psihocomportamentale în funcție de situația de agresiune fizică [9].

Obiectivele cercetării sunt dericționate spre studiu eficienței aplicării mijloacelor specifice sporturilor de luptă în procesul de instruire profesional-aplicativă a viitorilor specialiști a securității civile și publice.

Metodologia și organizarea cercetării. Metodele de cercetare științifică aplicate în cadrul studiului au fost centrate pe analiza literaturii științifico-metodică de specialitate, observația pedagogică, testarea pregătirii motrice, experimentul pedagogic, metoda statistico-matematică de prelucrare a datelor, metoda tabelară de prezentare a rezultatelor.

Pentru o argumentare veridică a importanței mijloacelor specifice sporturilor de luptă aplicate în instruirea profesional-aplicativă a viitorilor agenți a securității civile și publice s-a făcut analiza rezultatelor studenților anului II de studiu la testarea traseului aplicativ, date obținute la finele semestrelor III și IV în cadrul disciplinei Lupta corp la corp. În procesul de evaluare studenții (Specialitatea Securitate Civilă și Publică) testați aplică în cadrul parcurgerii traseului aplicativ un set de procedee și elemente tehnice din sporturi de luptă, îmbinate într-un tot întreg cu cele de luptă corp la corp.

Testul constă din acțiunile practice ale studentului chestionat în parcurgerea unui traseu cu obstacole în sala de lupte contra cronometru. Obstacolele conțin exerciții fizice speciale, escaladarea obstacolelor, cățărare pe otgon îmbinate cu atacuri fizice din partea altor studenți ce sunt repartizați pe traseu, atacuri întreprinse cu lovituri, atacuri cu arme albe (din cauciuc). Ripostește împotriva atacurilor conțin eschive, blocaje-lovituri, doborâri, aruncări, secerări (aruncarea peste șold/umăr, roata peste umeri, secerare interioară și exterioară a piciorului), fixarea agresorului la sol în poziție de supunere. Studentul are sarcina de a neutraliza atacurile corect și în timp limitat, de a îndeplini exerciții de forță și coordonare, dibăcie și atenție.

Criteriile de apreciere a rezultatelor: corectitudinea, viteza de executare, eficacitatea și timpul util. Complexul se socotește trecut numai dacă au fost învinse toate obstacolele și studentul s-a încadrat în timpul regulamentar. La final se cumulează notele de la fiecare obstacol în raport cu timpul parcurs cronometral. După cum este menționat, nu e vorba numai de demonstrarea performanței exprimate în indici cantitativi, ci și de corectitudinea executării procedeelelor de neutralizare a atacurilor și imobilizare a agresorului. În acest sens, profesorul are obligația să vegheze ca abaterile făcute de student de la structura de bază a procedeelelor să fie raționale, adecvate particularităților sale individuale și situației concrete de luptă corp la corp. Deci, nu este permis ca prin schimbările utilizate să se strecoare greșeli grave de execuție și să fie omise elemente de bază a procedeelelor, fapt care ar duce la denaturarea scopului.

Am ales traseul aplicativ pentru evaluarea capacităților psihofizice ale studenților chestionați, deoarece exprimă în complex *Conceptul de inteligență motrică*, ca fiind criteriu de bază al eficienței acționării în situații dificile și periculoase. În acest context este important de accentuat că, inteligența motrică exprimă rezultatul interdependenței între motricitate și raționament. Acest tip de inteligență operează de regulă la nivel senzori-motor și implică adaptarea la datele concrete ale unei situații, pe baza sesizării raporturilor spațio-temporale și a posibilității de a le reorganiza într-o manieră eficientă.

V. Horghidan [4] descrie principalele atribute ale inteligenței motrice:

- intuiție și operativitate în alegerea programului motor adecvat situației;
- rapiditatea comparării alternativelor;
- capacitate de a prelucra în timp scurt o cantitate mare de informații senzoriale;
- capacitatea de înțelegere a sarcinii motrice;
- ușurința transferului;
- creativitate motrică;
- capacitate de anticipare.

Toate aceste caracteristici ilustrează, în consecință, posibilitatea de organizare cognitivă ce se exprimă și funcționează prin finalizări în planul comportamentului motor. Studenții care ajung la un nivel superior de pregătire tehnico-tactică dau dovadă de o gândire rapidă în anticiparea și soluționarea problemelor. Astfel, trebuie să compare alternativele, să ia cele mai bune decizii într-un timp foarte scurt și să elaboreze tactica de acțiune specifică acestor dificultăți [4].

Totodată, traseul aplicativ permite atât perfecționarea deprinderilor și priceperilor motrice utilitar-aplicative, dezvoltarea și evaluarea capacităților de neutralizare a diferitor forme de agresiuni fizice pe fonul suprasolicitărilor fizice, cât și educarea la viitorii specialiști ai facultății PPS a calităților moral-volitive și psiho-emoționale, care vor permite pe viitor inițierea mecanismelor defensive de protecție și vor diminua efectele negative stresante, vor preîntâmpina inhibiția psihocomportamentală în situații extreme [11].

Subiecții cercetării sunt studenții anului II de studii ai facultății Protecție, Pază și Securitate (PPS) din cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport, formând un eșantion de 36 studenți, din trei grupe academice, a câte 12 din fiecare grupă. Cercetarea s-a desfășurat în anul de studiu 2021-2022 semestrul III și IV.

Tabelul 1. Bareme de apreciere la traseul aplicativ (pista nr. 1)

Timpul / Nota	10	9	8	7	6	5
Băeți min. sec.	1,35	1,40	1,45	1,50	1,55	2,00
Fete min. sec.	1,50	1,55	2,00	2,05	2,10	2,15

Rezultatele cercetării. Tehnicile din sporturile de luptă utilizate în cadrul traseului aplicativ atât la testarea inițială, cât și la cea finală au fost aceleași la toate grupele, aspect ce a permis constatarea dinamicii dezvoltării capacităților motrice pe parcursul experimentului, iar rezultatele obținute au permis compararea datelor și identificarea ratelor de progres, care sunt prezentate în Tabelul 2, 3. Astfel, în urma analizei comparative a rezultatelor inițiale ale nivelului capacităților motrice ale studenților investigați se poate observa o diferență a indicilor statistici la toate etapele traseului aplicativ în cadrul testării inițiale, diferențele fiind nesemnificative, ceea ce demonstrează că la începutul

experimentului grupele erau omogene din punctul de vedere al stăpânirii procedeelor tehnice.

Tabelul 2. Rezultatele testării inițiale ale grupelor anului II la Traseul aplicativ

Nr. crt.		Baremul de notare					
		10	9	8	7	6	5
		Timpul (sec)					
Grupa 1							
1	Note	-	-	5	4	2	1
	Timpul (min. sec)			7,22	5,93	3,07	1,57
	Timpul total al grupei 1	17,79					
Grupa 2							
2	Note (nr.)	-	-	3	5	2	2
	Timpul (min. sec)			4,32	7,44	3,09	3,57
	Timpul total al grupei 2	18,42					
Grupa 3							
3	Note	-	-	3	4	3	2
	Timpul (min. sec)			4,33	5,93	4,61	3,17
	Timpul total al grupei 3	18,04					

Apoi la finele experimentului pedagogic a fost desfășurată testarea repetată la traseul aplicativ a subiecților grupelor supuse experimentului (în aceleași condiții ca și la prima testare), unde s-au fixat schimbările obținute.

Tabelul 3. Rezultatele testării finale ale grupelor anului II la Traseul aplicativ

Nr. crt.		Baremul de notare					
		10	9	8	7	6	5
		Timpul (sec)					
Grupa 1							
1	Note	2	2	4	3	1	-
	Timpul (min. sec)	2,67	2,78	5,74	4,46	1,54	
	Timpul total al grupei 1	17,19					
Grupa 2							
2	Note	3	4	3	1	1	-
	Timpul (min. sec)	3,98	5,51	5,75	1,48	1,53	
	Timpul total al grupei 2	18,07					
Grupa 3							
3	Note	2	3	4	3	-	-
	Timpul (min. sec)	2,63	4,15	5,75	4,46		
	Timpul total al grupei 3	16,99					

Dacă, la testarea inițială nu s-au înregistrat rezultate foarte bune, pe parcurs, prin perfecționarea mijloacelor specifice din sporturi de luptă subiecții și-au

îmbunătățit capacitățile motrice generale, ceea ce a favorizat obținerea unor execuții ale procedeelelor ce prevăd implicarea secerărilor și aruncărilor (peste șold/umăr) mai eficiente ca răspuns la atacurile întâlnite în etapele traseului aplicativ. De asemenea, timpul de execuție a ripostelor împotriva atacurilor este mai mic la finele experimentului la toate etapele din traseul aplicativ.

Privind rezultatele obținute, putem analiza dinamica rezultatelor studenților, care este condiționată într-o mare măsură de îmbogățirea registrului de mijloace de autoapărare, fapt ce a produs un impact pozitiv asupra modului de a rezolva sarcinile traseului aplicativ, studentul alegând procedee de răspuns dintr-o gamă mai variată de posibilități figura 1. În figura 1 putem analiza dinamica creșterii rezultatelor în fiecare grupă la finele experimentului.

Acest condiții a permis de a reduce timpul de răspuns la diversele atacuri întâlnite în traseul aplicativ. Cu atât mai mult, concentrarea acțiunilor tehnice într-un timp mai scurt implică necesitatea găsirii unor soluții tehnice bazate pe viteză și eficacitate maximă pentru rezolvarea situațiilor. Astfel, notele de apreciere a acțiunilor motrice a studenților, cumulate la finalul experimentului prezintă o îmbunătățire semnificativă a indiciilor calitativi și cantitativi de autoapărare. Cel mai bun rezultat la finele experimentului a înregistrat grupa nr. 3, cu 5,82% a îmbunătățit timpul de parcurgere a traseului aplicativ, pe locul 2 s-a plasat grupa nr. 1 cu 3,37% și pe locul 3 grupa nr.2, 1,90%.

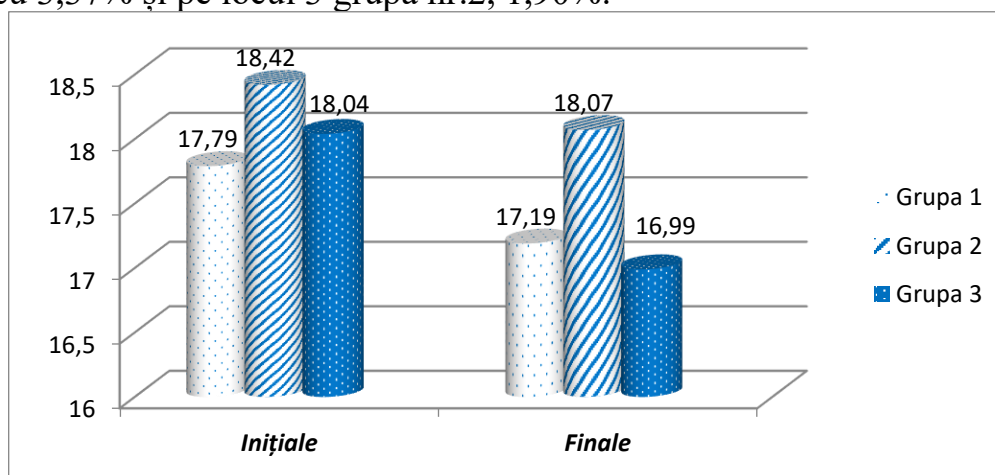

Fig. 1. Dinamicul rezultatelor de pregătire profesional-aplicativă a studenților la sfârșitul experimentului

Concluzii. Analizând rezultatele obținute în urma experimentului desfășurat pentru confirmarea reușitei privind optimizarea capacităților motrice a studenților prin folosirea mijloacelor specifice sporturilor de luptă, putem constata următoarele:

- Analiza comparativă a datelor obținute în cadrul experimentului pedagogic denotă, că subiecții grupelor au evidențiat o majorare semnificativă a rezultatelor în comparație cu cele înregistrate inițial, ceea ce confirmă ideea de la

care am startat în demersul științific - aplicarea mijloacelor specifice sporturilor de luptă în instruirea profesional-aplicativă a viitorilor agenți de securitate contribuie la dezvoltarea capacităților motrice și în special la îmbogățirea registrului de mijloace de autoapărare.

- Rezultatele din tabele ne oferă concluzia, că procedeele și elementele tehnice din sporturi de luptă aplicate în corelație cu tehnici de corp la corp de către studenți în îndeplinirea sarcinilor impuse în traseul aplicativ favorizează realizarea eforturilor cu cea mai mare intensitate motrică posibilă.

- Prin cele relatate, se atestă importanța mijloacelor din sporturi de luptă în dezvoltarea capacităților și priceperilor agenților securitate de a aplica o gamă mai variată de procedee de luptă corp la corp în confruntare cu agresorul, iar fiind perfecționate și automatizate sunt aduse cu timpul la nivel de abilități înalte profesionale.

- Aplicarea mijloacelor din sporturi de luptă în dezvoltarea capacităților motrice a agenților de securitate are un efect deosebit și asupra dezvoltării calităților psihice ca: voința, curajul, inițiativa, perseverența, făcând apel și la calitățile individuale prin situațiile dificile, complexe de luptă corp la corp, situații care se cer rezolvate foarte rapid, cu cea mai mare eficiență, finalizate într-un mod avantajos.

Bibliografia

1. CIȘMAȘ, GH.; MOSTOFLEI, F. *Lupte – curs de bază*. București: A.N.E.F.S., 2007.

2. COSMA, M. *Gestionarea stresului de luptă*. Sibiu: Editura Academiei Forțelor Terestre, 2000. 268 p.

3. DELIU, D. *Metodica disciplinelor sportive de combat*. București: Editura Bren, 2008.

4. HORGHIDAN, V. *Problematika psihomotricității*. București: Editura Globus, 2000. 163 p.

5. IACOBINI, P. *Caracterul stadial al antrenamentului specific sporturilor de luptă determinat de ponderea mijloacelor specific*: Analele Universelor ITY Dunărea de Jos din Galați, nr.1, voi. 2017.

6. IUNCU, I. *Agresiune și apărarea psihologică*. București: Editura Academiei de Inalte Studii Militare, 1994. 252 p.

7. MANOLACHI, V. *Sporturi de luptă – Teorie și metodică* (lupte libere, greco-romane, judo): Manual pentru instituțiile cu profil sportiv. Chișinău: FEP Tipografia Centrală, 2003. 400 p.

8. PALAGA, C. *Formarea profesională de autoapărare fizică a studenților polițiști în cadrul disciplinei „Educație fizică”*: Teza de doctor în științe pedagogice, Chișinău: USEFS. 2016. 180 p.

9. PITARU, H.; SÎNTION, F. *Psihologia luptătorului*. București: Editura Militară, 2003. 245 p.

10. *Plan de învățământ*. Studii superioare de licență, Facultatea PPS, Specialitatea Securitate civilă și publică, Ciclu I, nivelul de calificare – ISCED. 6. USEFS, 2017. https://usefs.md/PDF_Facultate/PPS/Planul_SCP.pdf

11. POLEVAIA-SECĂREANU, A.; SCOBIOALĂ, GH.; COTORCEA, A. *Pregătirea profesional-aplicativă a specialiștilor în domeniul pazei protecției și securității prin intermediul sporturilor de lupte: Ghid metodic: pentru studenții facultății „Pază Protecție și Securitate” Chișinău, (Tipogr „Valinex SRL”) 2014. 55 p.*

12. POLEVAIA-SECĂREANU, A.; SCOBIOALĂ, GH.; COTORCEA, A. Structura programei cursului specializat „Pregătirea profesional-aplicativă a specialiștilor în domeniul protecției, pazei și securității prin intermediul sporturilor de lupte”. In: *Problemele acmeologice în domeniul culturii fizice: Materialele conferinței științifice internaționale*. Ediția a 2-a. Chișinău: S.n., 2016, p. 43-47.

13. ГРИГОРЬЕВ, И. *Боевая подготовка профессиональных телохранителей: учеб. пособие*. Ростов-на-Дону: Феникс, 2004, с. 237-255.

14. ГРЯДУНОВ, И.; ЛИНДЕР, И. *Дзю-джитсу оружие спецслужб. Путь к победе*. Москва. Изд-во. Рипол Классик, 2008. 390 с.

15. КУРАСБЕДИАНИ, З.В.; СОЛОМЧЕНКО, М.А. *Модель процесса формирования профессионально значимых личностных качеств работников таможенной службы средствами физической культуры и спорта в вузе*. В: Ученые записки Орловского государственного университета. №1 (82), 2019. с. 278-282.

16. НИКИТИН, С.Н. и др. *Самооборона – активная защита от опасности: учебно-методическое пособие*. Санкт-Петербург: ГУФК им. Лесгафта, 2007. 82 с.

17. ПОМЕЛЬНИКОВА, Е.А. *Формирование готовности будущих специалистов информационной безопасности к успешной профессиональной деятельности: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08. ФГАОУ ВО «Самарский национальный исследовательский университет имени академика С.П. Королева»*. Самара, 2019. 183 с.

18. СПИРИДОНОВ, В.А. *Основы самозащиты, тренировка и методика*: Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2005. 320 с.

19. ЩЕВЧИУК, Д. *Рукопашный бой и самооборона*, Харьков: Издательство Современная школа, 2009. 132 с.